

Погляд у перспективу

Понад три роки тривав публічний діалог щодо стратегії змін в освіті України. У результаті численних дискусій, часом дуже гострих, з'явився проект нового базового закону «Про освіту», який визначить основні зміни в дошкільній, загальній середній, професійній, вищій освіті, а також в освіті дорослих. Десятки дискусій відбулися щодо проекту Міністерства освіти та науки України «Нова школа».

20 жовтня відбулися загальні збори Національної академії педагогічних наук України, на яких було розглянуто стратегічні пріоритети розвитку загальноосвітньої школи України. З доповіддю виступив док. філос. наук, професор, академік НАПН України В. О. Огнев'юк, який звернув увагу на важливу тезу в Концепції нової школи: «Насамперед учителю буде надано академічну свободу. Учитель зможе готувати власні авторські навчальні програми, власноруч обирати підручники, методи, стратегії, способи і засоби навчання; активно виражати власну фахову думку. Держава гарантуватиме йому свободу від втручання у професійну діяльність». Порушивши питання непрофесійного втручання у діяльність будь-якого педагога, академік зазначив, що сьогодні будь-хто може вдаватися до оцінки діяльності вчителя і це є не припустимо. Звернувшись до рекомендацій ЮНЕСКО та Міжнародної організації праці «Про становище вчителів» (1966 р.), які залишаються актуальними, у 46 пункті читаємо: «Вчителям повинні бути забезпечені достатні гарантії проти свавільних дій, які зачіпають їх професійне становище або кар'єру». Крім того, ми повинні сьогодні захистити вчителя від приниження: від приниження низькою заробітною платою, від приниження його гідності. Надаючи багато прав батькам, що є тенденцією позитивною і це є правильно, ми однак, абсолютно не захищаємо вчителя від фізичного та морального насильства над ним.

Відповідно до проекту «Нова школа» повинна працювати на засадах «педагогіки партнерства». Основним принципом цього підходу є повага до особистості: повага до особистості як учня, так і вчителя. Учні, батьки та вчителі, об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними й зацікавленими співниками, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат.

Сьогодні ми спостерігаємо як професія вчителя втрачає свій престиж. Все менше молодих людей цілеспрямовано обирають навчання на педагогічних спеціальностях. І навіть ті, хто обрав педагогічний вуз, успішно його закінчив, розпочинають власну професійну діяльність далеко за межами школи, оскільки в них відсутня мотивація. Тим часом, сучасний учитель також не має реальної мотивації до особистісного та професійного зростання через низький соціальний статус та рівень оплати праці.

Завершити я б хотіла словами Джалола Ікрамі: «Одна з найзнаменніших ознак людського роду полягає в тім, що кожна нова генерація неодмінно додає щось нове до науки, здобутої від своїх попередників – учителів, до будь-якого ремесла і мистецтва, засвоєного від них, і в такий спосіб стає вчителем наступної генерації. Так розвивається й поглиблюється людське пізнання світу, вдосконалюється людська цивілізація. Так людство прямує до свого прогресу».

*Юлія Грищук,
науковий співробітник
Київського університету імені Бориса Грінченка,
член Української Академії Акмеології*